

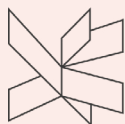

NÄYTELMÄPANKKI

Seuraavat näytelmät on kerätty Forum valtanäytelmä -työpajoista. Näytelmät perustuvat tosielämän tapahtumiin, mutta niitä on muokattu, jotta tapahtumiin liittyviä ihmisiä ja työpaikkoja ei voida tunnistaa.

Valitse Forum valtanäytelmä -työpajaa varten sellaisia näytelmiä, jotka soveltuvat parhaiten työpaikallasi. Voit myös muokata näytelmiä, jotta ne olisivat oman työpaikkasi kannalta vieläkin merkityksellisempiä, mutta älä kuitenkaan muuta pääjuontaa ja tilanteen huipentumaa.

VIA University
College

Unohtunut muisto

Roolit:

1. Johanna on 24-vuotias, ja hän työskentelee ryhmäkodissa. Hän on aloittanut työt vasta vähän aikaa sitten, ja tähän saakka hän on viihtynyt työssään varsin hyvin.
2. Antti on 50-vuotias, ja hänellä on vamma, jonka takia hän tarvitsee henkilökunnalta paljon tukea ja hoivaa. Antti on asunut ryhmäkodissa koko aikuisikänsä. Hän on sosiaalinen ja onnellinen mies, jonka mielestä on mukavaa, kun kotona on seuraa.

Tapahtumapaikka:

Antin koti, jossa hän asuu itsekseen mutta saa säännöllisesti tukea ja hoivaa henkilökunnalta. Tilanne tapahtuu makuuhuoneessa. Antin asunnossa ei ole muita kuin Johanna ja Antti.

Tilanne:

Johanna ja Antti ovat juuri palanneet Antin asuntoon, ja he ovat aloittaneet iltatoimet. He ovat siirtymässä kylpyhuoneesta makuuhuoneeseen.

Aiemmin samana iltana heillä oli ollut mukava sosiaalinen hetki ryhmäkodin yhteisessä olohuoneessa. Antti oli juonut muutaman oluen, ja hän on selvästi hyvällä tuulella.

Johanna auttaa Antin vuoteeseen ja asettelee tyyntä ja peiton niin, että Antilla on mukava olla. Antti ei kuitenkaan löydä millään sopivaa asentoa vuoteessaan, joten nukkumaanmeno kestää jonkin aikaa. Johanna kumartuu Antin yli siirtämään tyyntä vielä viimeisen kerran. Hän sanoo Antille, että "eiköhän tämä riittää". Antti hymyilee Johannalle ja pyytää tätä tulemaan vuoteeseen hänen viereensä. Johanna siirtyy kauemmas vuoteen luota ja yrittää kuitata tapahtuneen nauramalla. Hän on yllättynyt Antin ehdotuksesta, ja hänellä on epämiellyttävä olo, kun hän poistuu huoneesta.

Ahdisteleva päällikkö

Roolit:

1. Emma on 22-vuotias nainen, ja hän on saanut uuden työn toimistosihteerinä hiljattain perustetussa yrityksessä, jonka ainoa naistyöntekijä hän on. Emma työskentelee tiiviisti osastopäällikön kanssa.
2. Osastopäällikkö Petri on 42-vuotias, naimisissa ja kolmen lapsen isä. Hän on hyvin pidetty yrityksessä. Petri on sitä tyyppiä, joka kertoo usein vitsejä ja vitsailee, kun työntekijät ovat kokoontuneet kahvihuoneeseen.
3. Pari miespuolista työntekijää on istumassa kahvipöydän ääressä (jos näytelmässä on enemmän kuin kaksi osallistujaa).

Tapahtumapaikka:

Yrityksen taukotila, kahvipöydän ääressä.

Tilanne:

Emma istuu taukotilassa kahvipöydän ääressä. Osastopäällikkö Petri tulee sisään ja kehuu Emman ulkonäköä. Petri istuu pöydän ääreen. Petri ottaa pöydältä tyhjän talouspaperirullan, kiertää sormensa sen ympärille ja alkaa hinkata sitä ylös ja alas samalla Emmaan katsoen.

Sitten hän laittaa talouspaperirullan pöydän alle, pamauttaa sen pöydän kannen alapintaan, läimäyttää samalla kättään pöydän yläpintaan ja sanoo: "Kuulitko, tämä osui pöytään, niin kuumana se käy! Tulehan tänne (osoittaa eteensä) ja istu eteeni!"

Emmalle tulee kiusaantunut olo, mutta hän mukautuu tilanteeseen ja yrittää tuntea olonsa imarrelluksi. Se ei tunnu oikealta. Sen sijaan hän tuntee itsensä hyvin pieneksi ja ujoksi. Emma tietää myös, että Petrin käyttäytymiseen on vaikea puuttua: Petrin pomolla ja Emman äidillä on suhde, ja pomon ansiosta Emma sai työpaikan, jota hän ei tietenkään halua menettää.

Petri nauraa vitsilleen kovaan ääneen ja näyttää hyvin tyytyväiseltä. Emma vastaa: "Heko heko, tosi hauskaa."

Tupla-D-kupit

Roolit:

1. Noin 30-vuotias nainen, joka työskentelee ryhmäkodissa. Naisen nimi on Linnea.
  2. Mies, joka työskentelee yövuorossa samassa ryhmäkodissa. Hänen nimensä on Pekka, ja hän on noin 50-vuotias. Pekka on ystävällinen ja puhelias mies, joka pitää juoruilusta ja vitsailusta.
  3. Sivullinen, joka on Linnean ja Pekan työkaveri.
-

Tapahtumapaikka:

Ryhmäkodin toimisto. Kello on noin 21, ja Linnea, Pekka ja heidän työkaverinsa ovat samassa huoneessa.

Tilanne:

Linnea istuu kirjoittamassa raporttia päivästä, ennen kuin hän lähtee kotiin. Hänen työkaverinsa istuu samassa huoneessa ja huoahtaa hetken ennen kotiinlähtöä. Sisään tulee Pekka, joka tekee yövuoron ja jolle Linnea antaa raportin.

Hän kertoo Linnealle, miten hän oli yrittänyt selittää toiselle työkaverille, kuka Linnea on. Kun työkaveri ei saanut mieleensä Linneaa, Pekka oli kuvaillut Linneaa näin: "No se on se, jolla on tupla-D-kupit, siis se joka työskentelee ryhmäkodissa 3. No sit se tajusi heti, ketä tarkoitin", Pekka kertoo Linnealle. Pekka nauraa ja kuvittelee olleensa tosi hauska.

Linnea katsoo Pekkaa silminnähdessä yllättyneenä.

Pekka sanoo olevansa yllättynyt siitä, ettei Linnea ollut kuullut "lempinimeään" koskaan aikaisemmin.

Linnea tajuaa, että Pekan lisäksi on monta muutakin työkaveria, jotka käyttävät hänestä tätä "lempinimeä".

Toinen huoneessa oleva työkaveri ei sano mitään.

Vanha rouva ja sijainen

Roolit:

1. Nuori mies, joka työskentelee sijaisena kehitysvammaisten ryhmäkodissa. Hän on aloittanut työt hiljattain, eikä hänellä ole alan koulutusta. Miehen nimi on Anton.
2. Ryhmäkodin asukas on 70-vuotias nainen, Kaarina, jolla on diagnosoitu autismi. Hän on asunut tässä ryhmäkodissa jo vuosia. Kaarina pärjää suihkussa yleensä itse, mutta hän tarvitsee joskus apua yltääkseen pesemään tietyt kehonosat.

Tapahtumapaikka:

Kaarinan koti. Hän asuu siellä itsekseen mutta henkilökunta käy hänen luonaan säännöllisesti. Tilanne tapahtuu kylpyhuoneessa.

Tilanne:

Eräänä aamuna Antonia pyydetään auttamaan Kaarinaa, kun tämä menee suihkuun. Anton ei ole työskennellyt Kaarinan kanssa vielä kertaakaan, ja työkaverit kertovat, että Kaarina pystyy peseytymään suurimmaksi osaksi itse mutta hän tarvitsee apua yltääkseen tiettyihin kehonosiin.

Anton tulee Kaarinan kotiin ja auttaa hänet suihkuun. Kaarina pesee koko vartalonsa itse ja on melkein valmis, kun hän kääntyy yhtäkkiä Antoniin päin ja pyytää tätä tekemään hänen alapesunsa. Antonille tulee epämiellyttävä olo varsinkin, kun hän on juuri nähnyt, että Kaarina pystyi pesemään itsensä kokonaan.

Anton ei tiedä, mitä tilanteessa pitäisi tehdä, ja niinpä hän yrittää vitsailla siitä, jotta hänen ei tarvitsisi auttaa Kaarinaa.

Karismaattinen sukulainen

Roolit:

1. Alina, joka työskentelee kehitysvammaisten ryhmäkodissa. Hän on noin 20-vuotias, ja hän on ollut ryhmäkodissa töissä noin puoli vuotta.
2. Jouni on erään asukkaan sukulainen, ja hän vierailee sukulaisensa luona melko usein. Hän on tavannut Alinan pari kertaa aiemmin. Yleensä hän on mukava ja karismaattinen ryhmäkodissa käydessään.

Tapahtumapaikka:

Ryhmäkodin yhteinen tila.

Tilanne:

Alina on yksin ryhmäkodin keittiössä. Jouni koputtaa ovelle ja Alina avaa oven. Jouni sanoo, että tänään hän ehtii käydä sukulaisellaan vain pikavierailulla. Alina nyökkää ja antaa hänen mennä sukulaisensa luo.

Vierailun jälkeen Jouni huomaa Alinan olevan keittiössä ja tulee hänen luokseen. Jouni tulee lähelle Alinaa ja sanoo: "Anteeksi, mutta on ihan pakko sanoa sulle yksi asia." Alina luulee, että Jounilla on hänelle jotain tärkeää kerrottavaa, ja kuuntelee tarkkaavaisesti. Jouni sanoo: "Sulla on tosi hyvät rinnat." Alina on hämillään ja sanaton. Parin sekunnin kuluttua Alina tajuaa, että hänen pitäisi nyt sanoa Jounille, ettei hän saa sanoa noin, mutta koska tilanne sai hänet hämilleen ja Jouni oli jo muutenkin lähdössä, hän ohjaa Jounin vain ulos.

Ei rajoja

Roolit:

1. Fysioterapeutti: Mies, hieman yli 50-vuotias. Yksilöhoitojen lisäksi hän vetää klinikalla useita treeniryhmiä. Miehen nimi on Jukka.
2. Potilas: Nainen, noin 70-vuotias, naimisissa; asuu samalla alueella, jolla klinikka sijaitsee. Hänellä on krooninen lonkkakipu, ja lonkkanivelten ympärillä on koukistumat. Nainen kuuluu yhteen fysioterapeutin vetämään treeniryhmään. Naisen nimi on Jatta.

Tapahtumapaikka:

Fysioterapiaklinikan hoituhuone. Ovi on kiinni hoidon aikana. Hoitopöytä on valmiina keskellä huonetta. Pienessä hyllyssä on peittoja ja muita tarvikkeita.

Tilanne:

Jukka hakee potilaan odotushuoneesta ja ohjaa hänet hoituhuoneeseen. Jatta istuu hoitopöydälle ja fysioterapeutti tuoliinsa.

Jatta sanoo: "Varasin hoitoajan sinulta, koska luulen, että osaat auttaa minua" (katsoo fysioterapeuttia ja hymyilee leveästi).

Jukka hymyilee Jatalle pidättyväisesti ja sanoo: "Kiitos! Joo, luulen että osaan auttaa sinua. Ajattelin, että kokeillaan erityyppisiä hoitoja eli venyttelyä, hierontaa ja toiminnallisia harjoituksia. Miltäs se kuulostaa?"

Jatta sanoo: "Kuulostaa hyvältä."

Jukka: "No hyvä. Aloitetaanpa sitten! Ottaisitko housut pois, kiitos!"

Kun Jatta riisuu housujaan, hän sanoo viekoittelevasti hymyillen ja Jukkaa tuijottaen:

"Sinun takiasi riisun vaikka kaikki vaatteet."

Jukka vastaa: "Ei tarvitse. Ota vain housut pois ja käy makaamaan tähän hoitopöydälle" (taputtaa hoitopöytää).

Jatta käy makaamaan hoitopöydälle T-paita ja pikkuhousut päällä. Jukka on laittamassa peittoa Jatan päälle, mutta tämä työntää peiton pois ja sanoo: "Tuota ei tarvita."

Jukka: "Kyllä tarvitaan, se on osa hoitoa." Jukka aloittaa hoidon.

Hetken kuluttua hoidon aloittamisesta Jatta katsoo Jukkaa silmiin ja sanoo: "Nyt kun siinä hierot, niin voisit antaa myös vaginahierontaa, jota gynekologinen fysioterapeutini antaa."

Jukka vastaa hämmentyneenä: "Tuota, ei, minä annan nyt vain sitä hoitoa, josta äsken sovittiin."

Naimisharjoitus

Roolit:

1. Nuori naisfysioterapeutti hoitaa miespotilasta neljättä kertaa. Seuraava hoitokerta on sovittu ensi viikolle. Naisen nimi on Marja.
2. Potilas on 70-vuotias mies, jota hoidetaan parkinsonismin takia. Hänen nimensä on Erkki, ja hän on ollut töissä puolustusvoimissa. Erkki on ollut hoidettavana samalla fysioterapiaklinikalla jo vuosia. Hänestä on mukava tulla klinikalle, koska hoidon aikana on myös sosiaalista vuorovaikutusta.

Tapahtumapaikka:

Fysioterapiaklinikan jumppasali. Tilan yhdessä nurkassa on kuntosalilaitteita. Yhdellä seinällä on kokovartalopeilejä. Tilan takaseinällä olevista ikkunoista näkyy kadulle, joten sälekaihtimet ovat usein kiinni harjoittelun aikana. Ovi on kiinni. Harjoittelutilan ulkopuolella on odotustila ja vastaanottotiski.

Tilanne:

Marja ja Erkki ovat kahdestaan tilassa. He tekevät erilaisia kävelyharjoituksia, joissa vaihdetaan kävelynopeutta ja -rytmiä. Hetken kuluttua Marja näyttää Erkkille, miten lantioharjoitus tehdään: hän pyörittää lanteillaan suuria ympyröitä ja pitää käsiään lanteillaan. Sen sijaan, että tekisi tätä harjoitusta, Erkki alkaa nauraa.

Hän katsoo Marjaa ja sanoo: "Kun olin töissä armeijassa, me sanottiin tätä harjoitusta naimisharjoitukseksi."

Marja tietää, että Erkki voi olla melko hävytön ja omahyväinen, mutta tämä kommentti tulee hänelle silti yllätyksenä. Hän kokoaa itsensä ja sanoo:

"Erkki, nyt on pakko sanoa, että tuo kommentti oli minusta epäasiallinen."

Erkki katsoo Marjaa, jatkaa nauramista ja jättää Marjan kommentin huomiotta. Marja jatkaa lantioharjoituksen opettamista ja yrittää pysyä ammattimaisena. Erkki alkaa tehdä harjoitusta nauraa hekotellen ja Marjaa katsoen.

Hetken kuluttua Marja lopettaa harjoitushetken ja sanoo Erkkille näkemiin. Hänellä on epämiellyttävä olo, mutta on jo kiire vastaanottaa seuraava potilas.

Kaveripyyntö

Roolit:

1. Kuura – nuori osa-aikainen työntekijä hoitokodissa, aloittanut työt hiljattain.
  2. Puro – hoitopalvelujen käyttäjä, joka asuu ryhmäkodissa.
-

Tapahtumapaikka:

Määritä tilanteen konteksti oman työpaikkasi olosuhteiden mukaisesti.

Tilanne:

Kuura työskentelee hoitokodissa, jossa asuvilla ihmisillä on käyttäytymiseen liittyviä haasteita. Asiakkailta on muun muassa erilaisia kehityksellisiä haasteita, autismia jne. Hoitokotiin tulee uusi asiakas. Hänen nimensä on Puro, ja hän on saanut myös tuomion seksuaalisesta häirinnästä ja hyväksikäytöstä.

Kuura huomaa pian, että uusi asiakas on alkanut pitää hänestä enemmän kuin työntekijästä tai työn kautta tulleesta kaverista olisi suotavaa pitää. Eräänä iltana Puro kysyy, haluaisiko Kuura tulla hänen kanssaan tupakalle. Kuura menee Puron kanssa ulos, ja he istuvat penkillä ja juttelevat. Puro haluaisi selvästi sanoa jotakin, mutta hän vaikuttaa ujolta. Kuura vaistoa, että Puro aikoo sanoa jotakin epäasiallista, ja yrittää vaihtaa puheenaihetta johonkin neutraalimpaan. Mutta Puro tarttuu puhelimeensa, kirjoittaa näytölle "olet kiva" ja "olet hyväntuulinen" ja näyttää tekstit Kuuralle. Kuuralle tulee epämiellyttävä olo, mutta hän selittää Purolle, että hän on hoitokodin henkilökuntaa. Puro sanoo ymmärtävänsä, mutta hän näyttää pettyneeltä.

Kun Kuura kävelee takaisin hoitokotiin, hän tuntee puhelimen värisevän taskussa. Kuura ottaa puhelimen esiin ja näkee, että Puro oli etsinyt hänet sosiaalisesta mediasta ja lähettänyt kaveripyyntöjä. Kuurasta alkaa tuntua entistäkin epämiellyttävämmältä. Hän kääntyy katsomaan Puroa ja näkee tämän hymyilevän.